

SHEVCHENKIVSKA VESNA 2024

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ БІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ»

XXI МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВЕСНА:
ДОСЯГНЕННЯ В НАУКАХ ПРО ЖИТТЯ / ADVANCEMENTS IN LIFE SCIENCES»

ЗБІРНИК ТЕЗ
(Київ, 24-26 квітня 2024)

TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV

EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC CENTRE
“INSTITUTE OF BIOLOGY AND MEDICINE”

XXI INTERNETIONAL CONFERENCE
OF STUDENTS AND YOUNG SCIENTISTS
“SHEVCHENKIVSKA VESNA: ADVANCEMENTS IN LIFE SCIENCES”

BOOK OF ABSTRACTS
(KYIV, 24-26 APRIL, 2024)

ЗМІСТ

Біофізика, біоінформатика, генетика ······	4
Вірусологія, мікробіологія та імунологія ······	37
Біомедицина, фундаментальна медицина та лабораторна діагностика ······	61
Зоологія, екологія та раціональне природокористування ···	107
Біохімія, молекулярна біологія, біотехнологія та біоінженерія·	183
Прикладна та фундаментальна біологія рослин та дизайн урбанізованих ландшафтів······	237
Цитологія, гістологія, ембріологія та фізіологія людини ···	293
Загальна біологія для школярів ······	353
Детальний зміст ······	371

CONTENT

Biophysics, bioinformatics, genetics ······	4
Virology, microbiology and immunology ······	37
Biomedicine, basic medicine and laboratory diagnostics ···	61
Zoology, ecology and rational use of natural resources ······	107
Biochemistry, molecular biology, biotechnology and bioengineering·	183
Applied and basic plant biology, design of urban landscapes ···	237
Cytology, histology, embryology and human physiology ···	293
General biology for schoolchildren ······	353
Detailed table of contents ······	371

«Шевченківська весна: досягнення в науках про життя / Advancements in life sciences»: збірник тез XXI Міжнародної наукової конференції студентів та молодих вчених (м. Київ, 24-26 квітня 2024 р.) [Текст]. – Київ: СПОЛОМ, 2024. – 379 с. – Текст: укр. англ.

Збірник тез конференції містить результати наукової роботи студентів, аспірантів та молодих вчених України та зарубіжжя.

Для наукових працівників, аспірантів, студентів, що працюють у галузі біології, біомедицини та екології.

***ЗА ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ НАУКОВИХ ДАНИХ
І ЯКІСТЬ ТЕКСТУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСУТЬ АВТОРИ***

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова програмного комітету конференції:

Остапченко Людмила Іванівна, директор ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, професор, доктор біологічних наук

Секція БІОХІМІЯ, МОЛЕКУЛЯРНА БІОЛОГІЯ БІОТЕХНОЛОГІЯ ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ; ВІРУСОЛОГІЯ, МІКРОБІОЛОГІЯ ТА ІМУНОЛОГІЯ

Ракша Наталія Григорівна – асистент кафедри біохімії, кандидат біологічних наук (голова);
Сківка Лариса Михайлівна – завідувачка кафедри мікробіології та імунології, професор, доктор біологічних наук;

Галенова Тетяна Іванівна – асистент кафедри біохімії, кандидат біологічних наук;
Дуніч Аліна Анатоліївна – асистент кафедри вірусології, кандидат біологічних наук;

Секція БІОМЕДИЦИНА, ФУНДАМЕНТАЛЬНА МЕДИЦИНА ТА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА

Молочек Наталія Володимирівна – завідувачка кафедри педіатрії, акушерства і гінекології, доцент, кандидат медичних наук (голова);

Фалалєєва Тетяна Михайлівна – завідувачка кафедри біомедицини, професор, доктор біологічних наук;

Решетнік Свдокія Миколаївна – асистент кафедри біомедицини, кандидат біологічних наук;

Секція ЗООЛОГІЯ, ЕКОЛОГІЯ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Лукашов Дмитро Володимирович – професор кафедри екології та зоології, доктор біологічних наук (голова);

Гарманчук Людмила Василівна – професор кафедри екології та зоології, доктор біологічних наук;

Подобайло Анатолій Віталійович – в.о. завідувача кафедри екології та зоології, доцент, кандидат біологічних наук;

Матушкіна Наталія Олександрівна – доцент кафедри екології та зоології, кандидат біологічних наук;

Мякушко Станіслав Анатолійович – доцент кафедри екології та зоології, кандидат біологічних наук;

Секція ПРИКЛАДНА ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНА БІОЛОГІЯ РОСЛИН ТА ДИЗАЙН УРБАНІЗОВАНИХ ЛАНДШАФТІВ

Таран Наталія Юріївна – професор кафедри біології рослин, доктор біологічних наук (голова);

Косик Оксана Іванівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології рослин

Коваленко Марія Сергіївна – кандидат біологічних наук, асистент кафедри біології рослин

Секція ЦИТОЛОГІЯ, ГІСТОЛОГІЯ, ЕМБРІОЛОГІЯ ТА РЕПРОДУКТИВНА МЕДИЦИНА, ФІЗІОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

Макарчук Микола Юхимович – професор кафедри фізіології та анатомії доктор біологічних наук (голова);

Островська Галина Віталіївна – професор кафедри цитології, гістології та репродуктивної медицини, доктор біологічних наук;

Калмикова Олесь Олександрівна – асистент кафедри цитології, гістології та репродуктивної медицини, доктор філософії (PhD) в галузі 091-Біологія;

Секція ЗАГАЛЬНА БІОЛОГІЯ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ

Юмина Юлія Михайлівна – доцент кафедри мікробіології та імунології, кандидат біологічних наук (голова);

Пенчук Юрій Миколайович – доцент кафедри біомедицини, кандидат технічних наук;

Ляшенко Володимир Артемович – асистент кафедри екології та зоології кандидат біологічних наук.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова оргкомітету – Короткий Олександр Григорович – заступник директора з наукової роботи доктор біологічних наук, професор

Співголова оргкомітету – Тесьолкіна Тетяна Сергіївна – голова ради молодих вчених ННЦ «Інститут біології та медицини», асистент кафедри екології та зоології

Члени оргкомітету:

Смірнов Олександр Євгенович – в.о. завідувача кафедри біології рослин, кандидат біологічних наук

Безсмертна Олеся Олексіївна – асистент кафедри екології та зоології, кандидат біологічних наук;

Мешко Владислава Володимирівна – студентка 4 курсу, голова Наукового Товариства Студентів ННЦ «Інститут біології та медицини»

Наумова Аліна Валеріївна – студентка 3 курсу, заступниця голови Наукового Товариства Студентів ННЦ «Інститут біології та медицини»

Вінце Йосип Йосипович – студент 3 курсу, в.о. голови студентського парламенту ННЦ «Інститут біології та медицини» студентського парламенту ННЦ «ІБМ»

ЗООЛОГІЯ, ЕКОЛОГІЯ
ТА РАЦІОНАЛЬНЕ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ZOOLOGY, ECOLOGY AND RATIONAL USE
OF NATURAL RESOURCES

Казимір О.А., Казанник В.В.
ЕКОЛОГІЧНІ ГРУПИ ПТАХІВ КУЛИКІВСЬКОГО РАЙОНУ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
вул. Володимирська, 64/13, Київ, 01601, Україна
e-mail: elenakazimir2003@gmail.com

Kazymir O.A., Kazannyk V.V. ECOLOGICAL GROUPS OF BIRDS IN KULYKIVKA RAYON CHERNIHIV OBLAST. The avian fauna of the Kulykivka rayon in the Chernihiv oblast underwent thorough examination during the year 2024. Through meticulous observation, a comprehensive species inventory was compiled, documenting the presence and behavior of various avian species within the region. Additionally, ecological groups were delineated based on dietary habits and nest-building preferences, providing a nuanced understanding of the avian community's ecological dynamics.

На сьогодні в Україні нараховується й описано 424 види птахів, серед них частина є рідкісними залітними, у тому числі 18 видів відомі лише за згадкою в літературі [Фесенко, 2007; Горобець, 2017]. Збереження біорізноманіття, значну частину якого являють собою птахи, є надзвичайно важливим завданням в наші дні. Тому дослідження, метою яких є з'ясування видового складу птахів, їхнього біотопічного розподілу та вивчення інших аспектів популяційної екології, є надзвичайно важливим завданням [Bairamgulova, 2021].

Чернігівська область, як екологічно вразлива територія, стикається зі зростанням антропогенного навантаження та втратою природних угідь. Дослідження екологічних груп птахів у цьому конкретному регіоні важливе для встановлення взаємозв'язків між змінами середовища та популяціями птахів, а також для розроблення науково обґрунтованих заходів з охорони та управління природними ресурсами.

Сучасні дані щодо складу й екологічних груп орнітофауни Чернігівської області є фрагментарними. Деякі райони області, зокрема Куликівський район, взагалі практично не представлені у літературних джерелах, а дослідження птахів населених пунктів проводились переважно у містах та майже не охоплювали села та селища міського типу. Таким чином, метою дослідження було з'ясувати видовий склад та визначити розподіл за екологічними групами орнітофауни досліджуваної території.

Матеріалом для даного дослідження були дані польових обліків птахів, проведені протягом 2023 – 2024 рр. (періоди гніздування, зимівлі та

міграції) в основних біотопах регіону, а також дані з наукових публікацій та онлайн джерел (iNaturalist) за 2020 – 2024 роки. Статистичну обробку результатів було проведено за допомогою програми Microsoft Excel. Було проаналізовано спостереження найближчих років та складено список видів, що зустрічаються в Куликівському районі. Латинські назви та систематичне положення птахів наведено за польовим визначником «Птахи фауни України» [Фесенко, 2002].

За результатами аналізу даних, зібраних нами під час обліків, а також аналізу літературних джерел та бази даних «iNaturalist», було визначено, що орнітофауна періоду гніздування на території Куликівського району належить до 12 рядів, 30 родин та представлена 61 видом. У період міграцій налічують 70 видів з 35 родин та 12 рядів. На зимівлю залишаються та прилітають з більш північних регіонів 28 видів птахів, що належать до 14 родин та 7 рядів. Загалом у всі досліджувані періоди орнітофауна району налічує 79 видів. Найбільш представленим є ряд Горобцеподібні (*Passeriformes*) – 47 видів (58% від загальної кількості видів); інші ряди представлені меншою мірою, зокрема, Соколоподібні (*Falconiformes*) – 7 видів (7,4%), Гусеподібні (*Anseriformes*) – 5 (6,2%), далі частка участі представників окремих рядів у населенні птахів стає нижчою 5% (Рис.1).

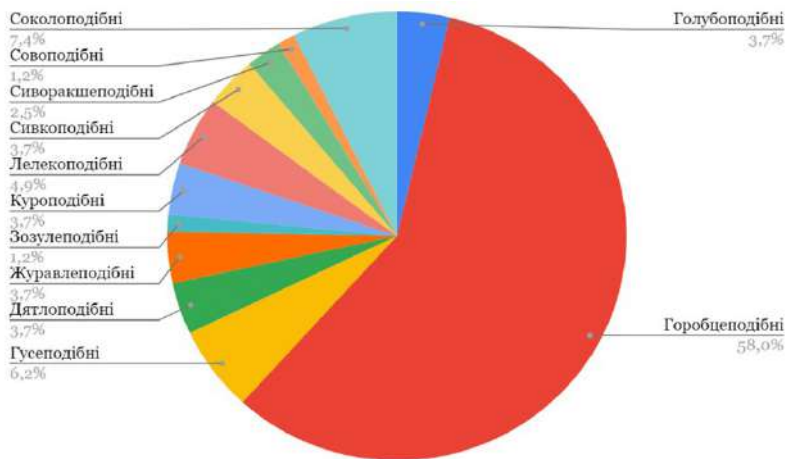

Рисунок 1. Видова представленість рядів птахів Куликівського району Чернігівської області протягом року.

За способом живлення птахів було поділено на всеїдних, комахоїдних, рослинодно-комахоїдних, рослинодних, хижаків, рибоїдних та змішаного типу (живляться переважно рослинами або комахами, але також можуть полювати на інших дрібних тварин). Найбільше птахів є всеїдними – 19 видів, зокрема, характерними є представники родини

Воронови (*Corvidae*): крук (*Corvus corax*), ворона сіра (*C. cornix*), галка (*C. monedula*), грак (*C. frugilegus*), сойка (*Garrulus glandarius*), сорока (*Pica pica*), а також лелека білий (*Ciconia ciconia*), кілька представників журавлеподібних (*Gruiformes*), дятел звичайний (*Dendrocopos major*), дрозд чикотень (*Turdus pilaris*), чорний (*T. merula*) і співочий (*T. philomelos*), повзик (*Sitta europaea*) та низка інших видів.

У групі комахоїдних 17 видів, більшість з яких – це різні горобцеподібні з родин Ластівкові (*Hirundinidae*), Плискові (*Motacillidae*), Кропив'янкові (*Sylviidae*), Мухоловкові (*Muscicapidae*), синиці блакитна (*Cyanistes caeruleus*) та велика (*Parus major*), підкоришник звичайний (*Certhia familiaris*), а також зозуля (*Cuculus canorus*) та жовна сива (*Picus canus*).

У групі рослиноїдно-комахоїдних налічується 14 видів переважно горобцеподібних, зокрема, з родин Жайворонкові (*Alaudidae*), В'юркові (*Fringillidae*), Вівсянкові (*Emberizidae*), вивільга (*Oriolus oriolus*), омелюх (*Bombycilla garrulus*), а також куроподібні птахи – куріпка сіра (*Perdix perdix*) та перепілка (*Coturnix coturnix*).

Рослиноїдними є 13 видів: лебідь-шипун (*Cygnus olor*), гуски сіра (*Anser anser*) та білолоба (*A. albifrons*), голуби сизий (*Columba livia*), припутень (*C. palumbus*) і горлиця садова (*Streptopelia decaocto*), кілька дрібних горобцеподібних, зокрема, горобці, коноплянка (*Acanthis cannabina*), циглик (*Carduelis carduelis*), снігур (*Pyrrhula pyrrhula*).

Хижак налічує 7 видів, з них 6 – це представники денних хижих птахів та сова вухата (*Asio otus*), що живляться дрібною та середньою за розміром здобиччю.

До змішаного типу можна віднести 7 видів: крижень (*Anas platyrhynchos*), чирянка велика (*A. querquedula*), сорокопуди сірий (*Lanius excubitor*) і терновий (*L. collurio*), шпак звичайний (*Sturnus vulgaris*), сиворакша (*Coracias garrulus*), мартин звичайний (*Larus ridibundus*).

Живляться рибою 4 види птахів: бугай (*Botaurus stellaris*), бугайчик (*Ixobrychus minutus*), чапля сіра (*Ardea cinerea*) та рибалочка (*Alcedo atthis*) (Рис. 2).

За місцем гніздування птахів можна віднести до таких екологічних груп: кроногнізні, наземногнізні, дуплогнізні, норногнізні, ті, що влаштовують гнізда на антропогенних спорудах, змішаний тип (можуть будувати гнізда і на антропогенних спорудах, і на деревах) та гніздові паразити.

Майже порівну розподілені представники екологічних груп кроногнізних видів та наземногнізних – 31 та 29 відповідно; ці групи – найбільш численні. Кроногнізними є переважно представники горобцеподібних та більшість хижих птахів. До наземногнізних належать різноманітні види, головним чином представники рядів Гусеподібні

(*Anseriformes*), Журавлеподібні, Сивкоподібні (*Charadriiformes*), невелика кількість горобцеподібних (зокрема, жайворонки та плиски) хижаки – зимняк (*Buteo lagopus*) та лунь польовий (*Circus cyaneus*), також куріпка сіра та перепілка.

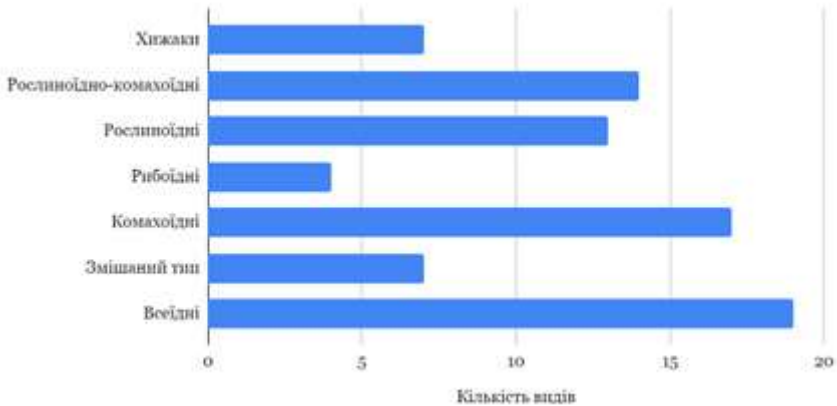

Рисунок 2. Екологічні групи птахів Куликівського р-ну за способом живлення.

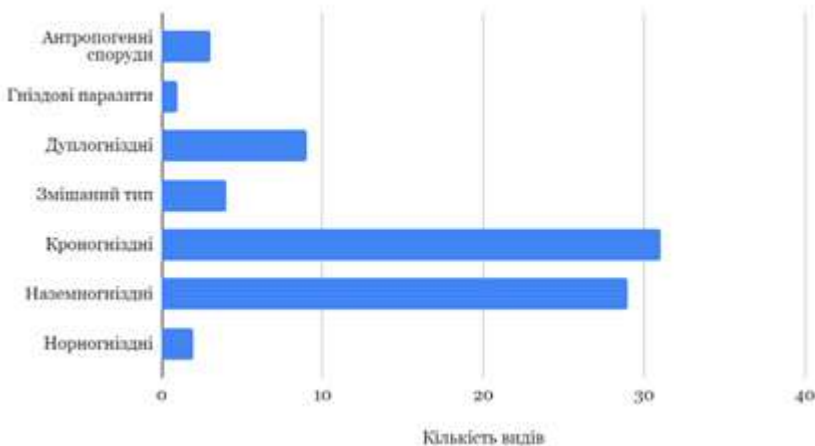

Рисунок 3. Екологічні групи птахів Куликівського р-ну за розташуванням гнізда.

Дуплогніздними є 9 видів: сиворакша, дятел звичайний та жовна сива, плиска біла (*Motacilla alba*), шпак звичайний, синиці блакитна та велика, повзик і підкоришник звичайний.